

معراج پیامبر(ص)؛ ترسیم‌گر مسیر امت اسلام

حجت الاسلام دعوتی ضمن اشاره به کیفیت وقوع معراج پیامبر(ص) بیان کرد: معراج تصویری از نهایت امت اسلام است که خداوند حکومت الهی را از سوی امت اسلام و به راهنمایی پیامبر(ص) برقرار می‌کند و بر این اساس می‌توان معراج را ترسیم‌گر مسیر امت اسلام دانست.

حجت الاسلام دعوتی ضمن اشاره به کیفیت وقوع معراج پیامبر(ص) بیان کرد: معراج تصویری از نهایت امت اسلام است که خداوند حکومت الهی را از سوی امت اسلام و به راهنمایی پیامبر(ص) برقرار می‌کند و بر این اساس می‌توان معراج را ترسیم‌گر مسیر امت اسلام دانست.

سیدابوالفتح دعوتی نویسنده و قرآن پژوه

حجت الاسلام والمسلمین سیدابوالفتح دعوتی، نویسنده و قرآن پژوه، در گفت و گو با ایکن، به توضیح درباره معراج رسول اکرم(ص) پرداخت و اظهار کرد: در مورد معراج پیامبر(ص) در اخبار و روایات بیان شده است که معراج ایشان در شب هفدهم ماه مبارک رمضان واقع شده است. از آنجا که «اسرا» در معنای سیر شبانه است، به معراج اسرا گفتند، زیرا پیامبر اسلام(ص) در شب هفدهم ماه مبارک رمضان در حالی که در مکه حضور داشتند، سیر شبانه خود را از مسجدالحرام به مسجدالاقصی انجام دادند.

وی افزود: در تفسیر المیزان از علی بن ابراهیم قمی روایتی نقل شده که در آن مسائل کلی معراج مطرح شده است. در شبی که پیامبر(ص) در خانه «ام هانی»، خواهر حضرت علی(ع)، بودند، جبرئیل بر ایشان نازل می‌شود و می‌گوید که امشب اسراء واقع می‌شود و شما از بیت الله الحرام، شبانه سیر می‌کنید و به مسجدالاقصی می‌روید. باز در روایت است که جبرئیل ایشان را به مسجدالحرام آوردند، ایشان آنجا طواف کردند، نماز خواندند و معراج از مسجدالحرام واقع شد.

از کانون توحید تا ارض موعود

دعوتی با بیان اینکه جناب جبرئیل یک وسیله به نام براق خدمت پیامبر(ص) آوردند، گفت: براق یعنی اسبی که مثل برق حرکت می‌کند. وقتی حضرت خواستند بر براق سوار شدند، براق مانع شد. جبرئیل دستی بر براق کشیدند و گفتند ساکت باش که بر تو پیامبر آخرالزمان سوار می‌شود. پیامبر(ص) سوار براق شدند و حرکت کردند. این حرکت یک حرکت نمادین از مسیر امت اسلام است؛ یعنی امت اسلام چنین حرکتی دارد و حرکتش از مسجدالحرام که کانون توحید است، شروع می‌شود تا به ارض موعود می‌رسد. بسیاری از انبیا از جمله حضرت موسی، عیسی، داوود و سلیمان قرار بوده تا در مسجدالاقصی حکومت الهی تأسیس کنند، ولی هیچ کدام نتوانستند این کار را انجام دهند تا اینکه این کار به دست پیامبر(ص) اتفاق می‌افتد و حکومت الهی به دست ایشان آغاز می‌شود.

این پژوهشگر قرآن در ادامه گفت: نقل شده است که در میان راه صدایی به گوش پیامبر(ص) می‌رسد، اما پیامبر(ص) نظری به آن صدا نمی‌کنند و از این صدا عبور می‌کنند. مقدار دیگری که می‌روند صدای دیگری می‌آید، ولی پیامبر(ص) باز هم توجه نمی‌فرمایند. در ادامه راه مجدد زنی با آرایش عجیب ایشان را صدا می‌زند، ولی پیامبر(ص) به او هم نگاه نمی‌کند و به حرکت خود ادامه می‌دهد. در نهایت ایشان در مسجدالاقصی نازل می‌شوند. جبرئیل به ایشان می‌گوید که در طول مسیر چه اتفاقاتی افتاد؟ پیامبر(ص) می‌فرمایند که سه نفر مرا صدا کردند. جبرئیل پرسید آیا نگاهی به آنها کردی؟ پیامبر(ص) فرمودند: خیر. جبرئیل می‌گوید که آن صدای اول منادیان یهود بودند، شما را خواندند تا به آنها توجه کنی، ولی شما توجه نکردی. اگر توجه کرده بودی امت تو یهودی می‌شد. ندای دوم ندای نصرانیت بود که شما را صدا کردند تا گرایش به مسیحیت پیدا کنید، ولی چون شما نظر نکردید امت شما رستگار شدند. صدای سوم که از همه خطرناک تر بود، ندای مشرکان بود. آنها شما را خواندند، ولی شما توجه نکردید و امت شما از این وادی خطرناک عبور کردند تا به هدف اعلی و نهایی نائل شدید.

نماز؛ معراج امت اسلامی

دعوتی در ادامه اظهار کرد: در روایات آمده است که نماز معراج مؤمن است. همچنین نماز معراج امت اسلام است؛ یعنی امت اسلام از طریق نماز به راه مستقیم می‌روند: «صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ». اینکه پیامبر(ص) با سه مانع مواجه شدند، معنایش این است که امت اسلام هم در مسیر خود با این سه مانع برخورد می‌کنند و اینها جلوی تکامل امت اسلام را می‌گیرند، ولی توفیق ندارند امت اسلامی را از هدف خود بازگردانند و نگذارند امت اسلام به «أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ»

برسند. در واقع نماز ما هم یک نوع مسیر معراج را نشان می دهد.

وی افزود: در نماز می گوئیم «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ». این مسیر مستقیم همان مسیری است که پیامبر(ص) طی کردند و در نهایت به حکومت الهی و تکامل بشریت رسیدند. بعد می گوئیم «صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ»؛ یعنی راه کسانی که به آنها نعمت دادی که همان پیامبران هستند. «غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ» یعنی نه راه کسانی که به آنها غضب کردی که همان مشرکان هستند. همان گروهی که سر راه پیامبر(ص) آمدند و ایشان را ندا کردند که به سمت آنها بروند. «وَلَا الضَّالِّينَ» یعنی همان مسیحیان و یهودیان که امت پیامبر(ص) را به خود می خوانند، اما این امت به سمت آن ها منحرف نمی شوند و به دنبال پیامبر(ص) به مسجدالاقصی راه پیدا می کنند.

دعوتی در پایان گفت: پیامبر(ص) در مسجدالاقصی فرود آمدند و ارواح تمام پیامبران الهی در آنجا حاضر شدند و مجلسی برگزار شد که همه پیامبران به ملاقات پیامبر(ص) آمدند. یک ملاقات جهانی برگزار شد که رهبران همه امت ها و ادیان جمع شدند. بعد جبرائیل اذان گفت و همه آماده نماز شدند و جلسه نمادینی از وحدت ادیان برگزار شد. بعد پیامبر(ص) نماز جماعت برپا کردند و همه پیامبران به ایشان اقتدا کردند؛ یعنی در نهایت امت اسلام است که رهبر کل جهان بشریت می شود و همه ادیان به آن ها اقتدا می کنند. این تصویر از نهایت امت اسلام است که خداوند حکومت الهی را به همت امت اسلام و به راهنمایی پیامبر(ص) برقرار می کند و معنای معراج ترسیم مسیر امت اسلام است. در اینجا امت اسلام به نقطه نهایی که عبودیت پروردگار باشد می رسند و امت واحده برقرار می شود.